ननुलोकेचतुर्धाभेदोदृश्यते यथासुवर्णंकुंडलमितितयोरुपादानोपादेयभावेन यथावाशुक्तिःपटइतितयोर्गुणगुणिभावेन यथावाशुक्तीरजतमित्यधिष्ठानाध्यस्तभावेन यथावासिंहोदेवदत्तइतितद्व्रतगुणयोगेन ना
यः ब्रह्मणोविकारित्वापत्त्याकूटस्थत्वनाशापत्तेः नद्वितीयः आश्रयनाशंविनागुणनाशासंभवान्मुक्तौजीवत्वनाशेब्रह्मणोपिनाशापत्तेः नतृतीयः मिथ्याभूतस्यजीवस्यमुक्त्यन्वयायोगात् परिशेषादंत्यएवपक्षः
शिष्यते तत्रापियथानंतंवैमनोनंताविश्वेदेवाइतिबहुत्वसाम्यान्मनसिविश्वेदेवसंपत्तिस्तथादेहादिबृंहकत्वयोगाज्जीवेऽपिब्रह्मशब्दः यद्वायोषावागौतमाग्निरित्यत्रस्त्रीरूपंप्रतीकमविद्यमानवत्कत्वातत्राग्नेरुपास
नं एवंजीवमविद्यमानवत्कत्वातत्रब्रह्मोपास्यं यद्वा यथामनोब्रह्मेत्युपासीतेतिमनएवब्रह्मभावारोपेणोपास्यं एवंजीवेपिब्रह्मभावमारोप्यामृतत्वकामस्यात्मोपासनंविधीयतेआत्मेत्येवोपासीतेत्यादिश्रुतिषुइत्याशं
क्याह अव्यक्तात्मेति अव्यक्तेतिवाङ्मनसागोचरत्वोक्त्यामनआदिवत्प्रतीकत्वादिकंनिरस्यते आत्मेतिव्यापकप्रत्यक्चैतन्यरूपत्वोक्त्याकीटभृंगवद्यत्नांतरस्यालभ्यत्वमुच्यते पुरुषइतिपुरिशेतेइतिव्युत्पत्त्यागौणा
त्मत्वंनिरस्यते व्यक्तकर्मेतिदेहाद्युपाधियोगात्कर्मसमवायीवदृश्यते अतएवश्रूयते आराममस्यपश्यंतिनतंपश्यतिकश्चनेति अंतकालेसुप्तिप्रलयमोक्षाणामन्यतमकालेवाव्यक्तएवातोस्यव्यक्तत्वमंतरालेऽवगतं
मृषैव ततश्चाव्यक्तस्यात्मनोऽव्यक्तेनब्रह्मणासहलक्षणभेदाभावाद्भेदोनघटतइतिबिंबप्रतिबिंबन्यायेनौपाधिकएवतयोर्भेदःसचोपाधिभूतायाअविद्यायानिवृत्तौनिरवशेषेणलीयतइतियुक्तमुक्तंब्रह्मशारीरमेती

अव्यक्तात्मापुरुषोव्यक्तकर्मासोऽव्यक्तत्वंगच्छतित्यंतकाले॥ तैरेवायंचेंद्रियैर्वर्धमानैर्ग्लायद्भिर्वावर्ततेऽकामरूपः॥ २८॥
सर्वैरयंचेंद्रियैःसंप्रयुक्तोदेहंप्राप्तःपंचभूताश्रयःस्यात्॥ नासामर्थ्याद्गच्छतिकर्मणेहहीनस्तेनपरमेणाव्ययेन ॥ २९॥

ति नन्वेवंविधेआत्मनिकुतोदुःखित्वप्रतीतिरित्याशंक्याह तैरेवेति तैःप्रसिद्धैः अकामरूपइतिच्छेदः जलसूर्यन्यायेनमृषैवात्मनिदुःखित्वादिभ्रमइत्याह ग्लायद्भिर्वा वाशब्दउपमार्थे ग्लायन्निवआवर्ततेलोकद्व
येसंचरति घटाकाशवत् आर्षोविभक्तिव्यत्ययः तथाचसूत्रं अतएवचोपमासूर्यप्रतिकृतिकादिवदिति सूर्यप्रतिकृतिःप्रतिबिंबसूर्यःआदिपदाद्घटाकाशःतथाचात्मनिभेदंगतिंचवारयंतिश्रुतयः यथाह्ययंज्यो
तिरात्माविवस्वानपोभिन्नाबहुधैकोऽनुगच्छन् उपाधिनाक्रियतेभेदरूपोदेवःक्षेत्रेष्वेवमजोयमात्मा घटसंवृतमाकाशंनीयमानेयथाघटे घटोनीयेतनाकाशंतद्वज्जीवोनभोपमइत्यादयः ॥ २८ ॥ सर्वैरिति अयं
चिदाभासःदेहंलिंगशरीरंप्राप्तःपंचभूतानिस्थूलदेहाकारेणपरिणतानि तदाश्रयश्चस्यात्अस्ति परमेणबिंबभूतेनअंतर्यामिणाहीनःसन्नगच्छति गतिरुपलक्षणंकिमपिकर्तुंनशक्नोतीत्यर्थः कुतःअसामर्थ्यात्
कुत्रकर्मणेकर्मकर्तुमित्यर्थः हइतिश्रौतींप्रसिद्धिंएषश्चेवसाधुकर्मकारयतीत्यादिकांद्योतयति अयंभावः जलसूर्यघटाकाशयोश्चांचल्यगमनेइवात्मनिदुःखित्वादिकंभासमानमपिपरमार्थतोनास्तिनाप्यस्य
तत्परिहारेसामर्थ्यमस्तिउपाधिपक्षपातित्वात् उपाधेश्चप्राक्कर्मानुरोधीश्वरेच्छयाचेष्टाश्रयत्वात् अतोंतर्यामित्वंचेश्वरस्ययुक्तमिति ॥ २९ ॥

Digitized by Google